

Töö sukkadega ettevalmistustest kandmiseni koosneb erinevatest etappidest:

1. Suka, materjali ja töövahendite valik

Enne lõnga valimist on vaja otsustada, millised sukad valmistada. Kui teha need museaali eeskujul, siis on soovitatav minna muuseumisse tutvuma, et vaadata, milliste kudumisvõtetega on tehtud loodus, kand ja pöid, ning määrata värvid.

Muuseumis sukkadega tutvumas

Museaalidel värvide määramine

Kudumiseks on vaja pestud eri värvi kahekordset lambavillast lõnga, sukavardaid ja ringvardaid nr 1,75 (või teisi vastavalt lõngale ja kudumistugevusele).

- Villased lõngad võiks olla ühe tootja omad, et need kudumisel, hiljem kootud suka pesemisel ja kandmisel ühtmoodi käituksid.
- Enne kudumist on oluline lõnga pesta, et eemaldada sellest ketrusmasinate õliäägid ning veenduda värvikindluses. Kui jätta lõng pesemata, siis võib esimesel sukapesul tabada ebameeldiv üllatus, kui värviline lõng hakkab värvi andma. Sama võib juhtuda ka siis, kui sukk jalas vihmaga niiskeks saab või jalg higistama hakkab.

2. Kudumise, roosimise ning kiilu, kanna ja põia tegemise töövõtete omandamine

Kudumisõpikud (nt A. Pink „Eesti silmuskudumine 1. Tavad ja tehnikad“), kudumisvideod (nt Saara kudumiskool <https://saara.ee/kudumiskool>), kudumisringid (nt P. Padari käsitööring Jüri raamatukogus).

3. Suka modelleerimine

Sukalõige tehakse suka kandja jala mõõtude järgi, juhend Anu Pingi raamatus „Eesti silmuskudumine II. Sukad ja sokid.“ Kõigepealt kootakse proovilapp, mille järgi arvutatakse vajalik silmade arv.

Suka modelleerimine

4. Kudumine/kooskudumine

Suka alustamiseks luuakse lõngaga neljale sukavardale välja arvutatud arv silmuseid. Vastavalt valitud sukaeeskujule kasutatakse valget või tumesinist lõnga.

Rombimotiivi roosimist alustatakse valge lõngaga mõlemale sääre siseküljele umbes 10 cm kauguselt. Rombid algavad esimese varda lõpus ja neljanda alguses.

Suka tagumise külje kudumine – Peale rombimotiivi algab suka tagumise osa kudumine edasi-tagasi ridadena töö paremalt küljelt. Roositud mustrid peavad sukal olema sümmeetrilised, kummalgi pool servast sama kaugel. Roosida tuleb ka pahempidi real.

Samal ajal tuleb alustada kahandamist ühtlaste vahedega roositud motiivi järel parempidi ületõstmisega kokku kududes. Sama rea teises servas tuleb silmused samal kaugusel parempidi kokku kududa. Silmuseid kahandatakse seni, kuni vardale on alles jäänud pooled silmused, seejärel kootakse roosides, kuid kahandamata, kuni säärel on mudeli või jala järgi õige pikkus.

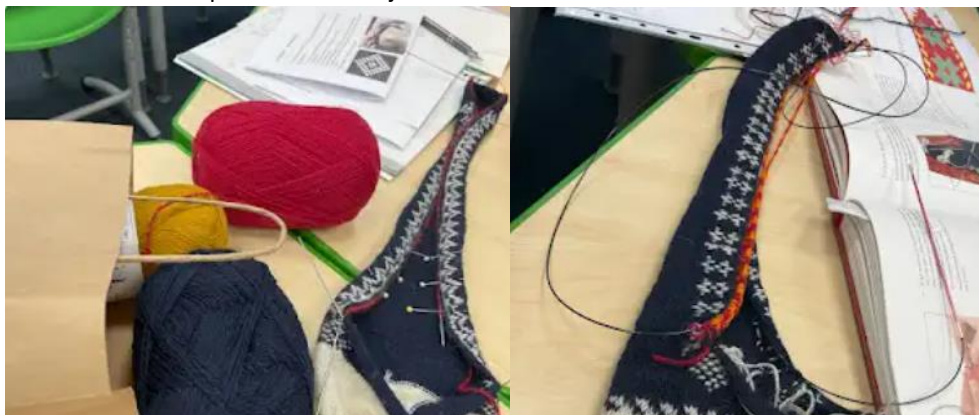
Kannapõhja kudumiseks on palju erinevaid viise. Lihtne, ilus ja kiilsukale sobilik on kolmnurkne kannapõhi, vt õpetust Anu Pingi raamatust „Eesti silmuskudumine 2. Sukad ja sokid“ lk 51-52.

Kiilu kudumine

Kahes osas kiilu kudumise jaoks korjatakse ringvarrastele silmused suka tagumise osa ühelt küljelt. Ühes tükis kiilu kudumise jaoks korjatakse algul ühelt küljelt silmused, seejärel kootakse kannapõhja silmused ja siis korjatakse üles silmused ka teiselt küljelt. Oluline on jälgida, et mõlema külje silmuste arv oleks sama.

- Silmuste korjamine. Suka tagaosa ääresilmused korjatakse üles, kududes kaks ääresilmust ja ühe õhksilmuse. Kiilule tehakse lisasilmused, et kirjatud mustriega kiil oleks venivam ega tõmbuks liiga kokku.
- Kui silmused on korjatud, tuleb need hoolega üle lugeda ja arvutada välja oma kiilu muster. Kuna sääre pikkused on sukkadel erinevad, siis ka kiilu pikkus sõltub üles korjatud silmade arvust. Kiilu muster peab hakkama mõlemal pool ühtemoodi jooksmas.

- Kiilu kudumisel tuleb teha kiilu ülemises otsas lühendatud ridu. Esimene silmus tõstetakse kudumata üle.

Kiilu kudumine

- Kui kiil on valmis, kootakse kiilule tumesinise lõngaga üks lisarida, mille käigus sääreosas tuleb üks silmus parempidi ja seejärel kaks silmust parempidi kokku kududa. Alumisel osal, kuhu tuleb põiaosa, silmuseid ei kahandata, vaid kootakse need lihtsalt tumesinise lõngaga läbi.

Kiilud ühes tükis

Kiilud kahes osas

NB! Kui kiil tuleb ühes tükis, siis ei kahandata ka tallapõhja silmuseid.

Kaheosalisel kiilul kootakse järgmiseks tumesinise põhilõngaga **tallaalune**. Selleks korjatakse kiilu alumiselt osalt üles igast servasilmustest üks silmus ja ootel olevad kannapõhja silmused. Kootakse edasi-tagasi. Igal real kootakse tallaaluse viimane silmus kokku kiiluosa esimese silmusega. Kui alles on ainult tallaaluse osa silmused, tõstetakse need kiilusilmustega samale lõngale/ringvardale ootele.

Esipoole kudumist alustatakse paremast servast. Roosimist alustatakse samast kohast, kust seda tehti suka tagumisel küljel. Samuti tuleb roosimiste vahel kahandada nagu tagumiselgi küljel. Esiosa viimane silmus kootakse ületõstmisega kokku esimese kiilusilmusega, esiosa viimane ja kiilu esimene silmus pahempidi kokku. Sukka tuleb

kudumise käigus pidevalt jalga või mudelile panna, et see ilusasti ümber jala istuma hakkaks. Vajadusel tuleb kahandada tihedamini või harvemini.

Sukka tuleb pidevalt proovida, et see ilusasti jala istuma hakkaks

Kahandamine tuleb lõpetada nii, et roositud mustrid omavahel n-ö selgapidi kokku ei läheks. Kui sääär on väga peenike ja tahaks veel kahandada, võib proovida kasutada peenemaid vardaid, see teeb ka kudumistöö kitsamaks. Kududa tuleb roosides ja servasilmuseid kokku kududes kuni kiilusilmuseid on kummalegi poole alles jäänud ca 24 (tallaaluseid silmuseid ei arvesta, need on lisaks).

Pöia kudumiseks korjatakse kõik jalapealsed, kiilude alumised ja tallaaluse silmused sukavarrastele. Need jagatakse neljale vardale ja kootakse ringselt tumesinisega, samal ajal jalapealse roosimisega jätkates. Pöiale kuju andmiseks kootakse kiil. Tavaliselt tehakse kahandusi kuuel korral. Suka pöiaosa kootakse kuni väikese varba alguseni. Jüri sukkadel võib pöiakahanduse teha külgedele, aga see võib olla ka sujuvalt ümar.

- Ümara kahanduse korral roositud motiivide kohale kahandusi ei tehta. Sellisel juhul lõpetatakse roosimine umbes 3 cm enne otsa ning kahandatakse ka jalapealseid silmuseid.
- Et teha pooletahiline kahandus külgedelt, tõstetakse varda lõpust viimane silmus kudumata järgmise varda algusesse ja kootakse uue varda alguses kolm silmust parempidise võttega kokku. Sellisel moel kahandatakse 6 korda üle rea või kuni roositud mustri servani. Edasi kahandatakse igal real ja roosi keskele kokku. Sukk lõpetatakse, kui igal vardal on kolm silmust.

5. Viimistlemine

Otsad peidetakse. Sukad pestakse villasele või õrnale pesule mõeldud pesuvahendiga ning tõmmatakse niiskelt sukamudelile kuivama. NB! Villast toodet ei tohi väänata! Kui teha masinpesu, siis tuleb valida alati villapesu režiim ja tsentrifuugida madalatel pööretel.

6. Kandmine.

Pildid

Fotomaterjal Mari Jaanson ja Piibe Padari erakogudest